

Наслов

Јован Кордић, председник
Привредни суд у Београду

Улога Привредног суда у Београду у заштити права интелектуалне својине

Из Београдског магистрата и Совјетне команде смедеревске, пронашао је и постоји више од два века, Привредни суд у Београду. Више од две стотине година, упркос сталној изложености медијској и пажњи опште јавности, остаје као орган који улаже све напоре и капацитета да ефикасно заштити законом утврђена права привредних субјеката. Традиција заштите постоји и када је реч о правима интелектуалне својине. Грађански парнични поступак од 13.07.1929. године је у члану 6. предвиђао следеће: „Без обзира на вредност спорног предмета спадају под искључиву надлежност трговачких судова, односно трговачких већа окружних судова: - Спорови који потичу из правних одношаја а тичу се заштите и употребе проналазака, узорака, модела, жигова, уколико о томе не постоје друга законска наређења.“

Имајући у виду наведено, као и више од 90 година постојања Завода за интелектуалну својину, Србија заиста има дугу традицију заштите права интелектуалне својине, како управне, тако и судске заштите. Наравно да се заштита не може ослањати само на традицију, већ и на ефикасне правне механизме који је чине у потпуности оствареном. Ефикасна заштита права интелектуалне својине је важан правни темељ сваке модерне државе. Повреда права интелектуалне својине и изостанак

санкције отвара могућност за нарушавање привредних кретања, како на микро, тако и на макро плану. Отежавају се услови за слободну привредну утакмицу, страна улагања, међународну трговину. Ономогућава се повећање јавних прихода (од заштите права и преноса права), удруживање и остваривање правне сигурности привредних субјеката као имаоца права интелектуалне својине. То додатно отежава привлачење страних директних инвестиција, као и пут ка чланству у ЕУ и СТО.

Према најновијим изменама у Закону о уређењу судова, односно у Закону о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, Привредни суд у Београду је једини суд коме привредни субјекти и друга правна лица која обављају делатност привредних субјеката, могу поднети тужбу за повреду права интелектуалне својине. Тиме су се, заправо предмети из досадашњих 16 привредних судова, слили у наш суд. Као највећи привредни суд на Балкану, Привредни суд у Београду је и у прошлости, у појединим годинама, имао више предмета него сви остали привредни судови заједно. При томе треба додати да наше судије и судијски помоћници, раде на веома комплексним предметима међу којима су спорови о страним улагањима, поводом реорганизације, ликвидације и стечаја.

Имајући у виду разноврсност надлежности суда, као и хитност поступања у привредним споровима, спорови из интелектуалне својине захтевају од судија и судијских помоћника константно усавршавање и ширење знања. Томе нарочито доприноси сарадња са Заводом за интелектуалну својину и Правосудном академијом. До сада су стручњаци Завода у неколико наврата држали предавања, посебно припремљена за судије. У сарадњи са Правосудном академијом, у оквиру пројекта ЕУ, Завод је организовао семинаре на којима су судије имале прилику да разговарају са својим колегама из Европе и да се упознају са њиховом праксом. Непосредно сарађујемо у вези са разменом праксе и организовањем округлих столова. Само међусобном сарадњом Завода, који има највише експертизе у овој области, и суда, који има огромно искуство у суђењу ових спорова, можемо очекивати значајан напредак у спречавању кривотворења и пиратерије.

Интервју

Мајкл Поулсен, стални саветник на пројекту
Дански завод за патенте и жигове

Twinning пројекат у области спровођења права интелектуалне својине

У фебруару текуће године је започет Twinning пројекат усмерен на решавање изазова у спровођењу права интелектуалне својине, који финансира Европска унија. Овај пројекат, који представља иницијативу сарадње између влада, имплементира Дански завод за патенте и жигове у сарадњи са организацијом Trading Standards North West из Велике Британије. Главни партнер на пројекту је Министарство трговине, туризма и телекомуникација, док су међу партнерима и Завод за интелектуалну својину, Полиција, Управа царина и Државно тужилаштво.

Званична церемонија отварања пројекта одржана је одржала у Хотелу Зира 17.марта 2014. године. Церемонији је присуствовало око 80 људи из јавног и приватног сектора. Уважени говорници из Делегације европске уније, институција корисника пројекта и држава чланица ЕУ су подвукле и истакле значај овог пројекта у контексту процеса

приступању Републике Србије Европској унији, у оквиру кога су правне норме из ове области обједињене у посебно преговарачко поглавље „Право интелектуалне својине“.

Пројекат се бави питањима у вези са изградњом и унапређењем институција и капацитета, усклађивањем законодавства, разменом информација и подизањем свести. Током првих пет месеци, фокус пројекта је био постављен на

развој платформе за сарадњу институција које се баве заштитом и спровођењем права интелектуалне својине у Србији. Напори су такође били усмерени на усклађивање законодавства у Србији са стандардима Европске уније и развој нових процедура тржишне инспекције у вези са задржавањем, складиштењем и уништавањем кривотворене робе.

Буџет пројекта износи 1.300.000 €, а сам пројекат ће трајати 24 месеца.

Милош Богдановић, адвокат

адвокатска канцеларија Milojević, Sekulić & Associates

Спровођење права у погледу жигова којима се штити изглед паковања производа у актуелној судској пракси

Изглед паковања производа (енгл. „trade dress“) у нашем праву ужива заштиту само ако се региструје као жиг. Чињеница да се производ препознатљивог паковања континуирано и успешно употребљава не даје његовом произвођачу било каква искључива права у односу на изглед паковања. Ситуација у упоредном праву је често другачија. Наиме, правни системи који пружају заштиту нерегистрованом знаку поседују ефикасан систем заштите изгледа амбалаже која се користи у промету. Дакле, за разлику од система коме припадамо, заштита од повреда се може остварити у случају да целокупан изглед паковања или његови појединачни елементи не уживају заштиту жигом.

Наш правни поредак овакву заштиту омогућава само у случају када се ради о паковању чији изглед ужива посебну репутацију међу потрошачима, те у смислу члана 6bis Париске конвенције представља опште познати знак. Овакве ситуације су крајње ретке у пракси с обзиром да се карактер опште познатости углавном везује само за појединачне знакове, а не за изглед читаве амбалаже производа.

Једини начин да изглед паковања постане интелектуална својина произвођача који га користи јесте његова заштита жигом, односно индустријским дизајном у ситуацијама када је то могуће. Међутим, чак и онда када изглед паковања ужива овакву врсту заштите, произвођач је често онемогућен да се ефикасно супротстави нелојалним конкурентима, нарочито онда када они не копирају читав изглед паковања већ у паковање свог производа

инкорпоришу одређене упечатљиве елементе паковања чији је изглед заштићен. Наиме, у свом досадашњем поступању домаћи судови су показали тенденцију ка веома рестриктивној заштити жигова. Примери одбијања тужбених захтева због повреде жигова којима се штити изглед паковања, нарочито су бројни онда када производи тужиоца и туженог имају различит назив. У таквим случајевима, висок ниво сличности међу паковањима ретко кад чини чињенични основ пресуде без обзира што је различит назив готово једина битна разлика међу производима странака у спору.

Тако је у поступку који се недавно водио пред привредним судом у Београду одбијено одређивање привремене мере, све док Привредни апелациони суд није упутио како да се тумачи сличност изгледа паковања. Предложеном привременом мером, тужиоци (компаније Ferrero S.P.A. из Италије и Soremartec SA из Белгије) су тражили да се туженом (привредном друштву Tomaco Line d.o.o. из Лесковца) наложи забрана свих даљих активности у погледу кондиторског производа под називом „Крем табла“ чија амбалажа је несумњиво слична амбалажи производа тужилаца „Kinder Milch-Schokolade“, „Kinder Bueno“ и „Kinder Chocolate“, чији су изгледи заштићени низом регистрованих жигова. Сличност амбалажа тужилаца и амбалаже туженог постоји и у визуелном и концептуалном аспектима с обзиром да је тужени у потпуности преузео белу површину на црвеној подлози. Поред тога, производи који се пакују у наведене амбалаже су слаткиши које купује најшири круг потрошача и то

по релативно ниској цени, што додатно повећава могућност настанка забуне у промету. Међутим, суд је ипак стао на становиште да нема релевантне сличности међу изгледима амбалажа тужилаца и туженог због чега у два наврата доноси одлуку да не одреди привремену меру. Тек када је Привредни апелациони суд, као виша судска инстанца, по други пут укинуо решење којим се одбија предлог за одређивање привремене мере, Привредни суд у Београду усвојио је привремену меру тужилаца.

Може се рећи да је својим одлукама у овом предмету Привредни Апелациони суд (а на крају и Привредни суд у Београду) створио смернице будућег поступања у случајевима када се ради о повредама паковања производа у тзв. случајевима look-a-like производа. Такође, утисак је да је одлукама у овом предмету Привредни Апелациони Суд проширио оквире института заблуде међу потрошачима макар у овом сегменту жигова и тиме праксу наших судова приближио пракси суда ЕУ.

MSA IP
MILOJEVIĆ • SEKULIĆ & ASSOCIATES

Мара В. Јанковић, адвокат и патентни заступник

адвокатска канцеларија Микијељ, Јанковић & Богдановић

Оспоравање жигова – домаћа судска пракса

Домаћа судска пракса у области права интелектуалне својине је најбогатија у области повреде права на жиг. Имајући ово у виду, представљамо случај који указује на најновији тренд повреде права на жиг домаћих правних лица - злоупотреба нерегистрованих знакова.

У питању је знак „CP“ (на слици лево) који је користио грађевински гигант из времена СФРЈ, предузеће ЦЕНТРОПРОЈЕКТ, за који никада није поднета пријава жигова.

Појединачна приватна предузећа, као наследници, користила су идентичан знак уз додаток области у којој делују. На тај начин је „CP“ као знак распознавања постао разводњен и више није вршио функцију разликовања.

Због тога је једно од предузећа наследника почело да користи другачији знак - „CP“ који је ауторско дело једног од директора тог предузећа. Предметни знак није био заштићен као жиг на

име овог предузећа. По одласку аутора у пензију, на његово место је дошао директор који је после неког времена отишао у друго предузеће, такође наследника ЦЕНТРОПРОЈЕКТА – што само по себи није неуобичајено.

Проблем је настао када је овај директор регистровао жиг „CP“ на име новог предузећа, не обавестивши при томе ни аутора ни предузеће у коме је претходно био директор. По регистрацији жигова упутио је писмо опомене бившем предузећу, тражећи да престане са коришћењем заштићеног жигова, те иницирао судски поступак због повреде жигова.

Тужено предузеће поднело је противтужбу за оспоравање жигова зато што је предметни жиг регистрован противно начелу савесности и поштења. Суд је, након спроведеног поступка, усвојио противтужбени захтев туженог и наложио је пренос наведеног жигова на предузеће у коме је знак првобитно створен.

Иако је суд правилно поступио, до доношења правноснажне одлуке прошло је 3 године. У судској пракси се овакви случајеви релативно једноставно решавају, обзиром да постоји очигледна веза између лица које је поднело пријаву жигова и лица које је знак претходно користило у промету. Проблеми настају када не постоји никаква веза између ових лица, а знак није „општепознат“ у смислу члана 6bis Париске конвенције. У условима тржишне економије привредна друштва морају да обрате већу пажњу на заштиту својих права интелектуалне својине благовременим подношењем пријава, као и бригом о њиховом развоју после регистрације, све у циљу спречавања настанка штете у пословању.

Attorneys-at-Law

MB

MIKIJELJ JANKOVIĆ
& BOGDANOVIĆ

Данијела Матовић, руководилац пројеката
Економски институт

Вредновање интелектуалне својине

Ствари се у свету рапидно мењају. И док су некада вредност највећих светских компанија одређивала материјална добра, данас у просеку скоро 4/5 вредности најуспешнијих светских компанија чини нематеријална имовина. Управо су најбогатије светске компаније те које највише улажу у иновације и истраживање и развој, а данас скоро да не можемо да замислимо предмет који свакодневно употребљавамо, а који не представља нечији проналазак односно интелектуалну својину. Највреднији судски спорови воде се у домену заштите права интелектуалне својине, а процењена вредност жигова Coca Cola, Microsoft и IBM, на пример, мери се десетинама милијарди долара.

Питање вредновања интелектуалне својине нарочито је актуелизовано у ситуацији када је иновативним компанијама, суоченим са недостатком финансијских средстава за даљи развој, као новитет представљена могућност коришћења управо ових добара као средстава обезбеђења.

У складу са међународним стандардима процене и општеприхваћеном међународном проценитељском праксом, развијене су бројне методе за вредновање нематеријале имовине

које припадају традиционалним приступима процене: приносном, тржишном и трошковном (имовинском).

Приносни приступ у највећем броју случајева представља најрелевантнији приступ за вредновање нематеријалних добара. Методе које припадају приносном приступу заснивају се на становишту да средство вреди онолико колико ће користи у будућности донети свом власнику. У складу са тим, вредност нематеријалног добра утврђује се као дисконтована садашња вредност свих будућних нето новчаних токова за које се процењује да ће настати употребом тог средства. Највећи изазов у примени приносног приступа, међутим, представља идентификовање оног дела прилива који су директна последица поседовања конкретног средства, с обзиром да приливи компанија често представљају кумулативни ефекат поседовања више права интелектуалне својине истовремено.

Тржишни приступ подразумева вредновање средства путем поређења са вредностима сличних средстава на тржишту, која су у блиској прошлости била предмет купопродајних трансакција. За примену тржишног приступа изузетно је важно извршити адекватна прилагођавања вредности у циљу уважавања разлика између средстава која су предмет поређења.

Вредност интелектуалне својине према трошковном приступу утврђује се на основу износа укупних улагања извршених за стицање

предметног средства умањених за припадајући део амортизације настале услед коришћења истог. Међутим, трошкови приступ оцењује се као најмање релевантан за процену вредности интелектуалне својине из разлога што врло често износ уложен за развој нематеријалног добра није и опредељујући фактор његове истинске вредности.

Биљана Јовичић, виши саветник

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Лиценца и залога

Уговором о лиценци врши се промет права индустријске својине. Њиме се уступа право коришћења интелектуалног добра (патентираног проналазка, робног или услужног знака заштићеног жигом, предмета заштићеног дизајном и сл.) у периоду од подношења пријаве и за све време трајања признатог права. Такав уговор производи правно дејство само ако је у писаној форми и садржи основне податке уговорних страна, датум закључења, време трајања и обим лиценце, затим број пријаве или регистрованог права за које се лиценца установљава, а обавезује уговорне стране моментом потписивања.

Постоје две врсте лиценци – неискључиве (где власник интелектуалне својине може дати лиценцу већем броју стилацаца) и искључиве (где само стилацац лиценце може да користи право

интелектуалне својине). Предмет лиценце не може бити колективни жиг нити ознака географског порекла, јер ова права нису у промету.

Иако је упис уговора о лиценци у регистар права који Завод води декларативног карактера, да би производио дејство према трећим лицима, уговор мора бити уписан у регистар. Захтев за упис имају право да поднесу и давалац и стицалац лиценце. Завод за сада не води посебну евиденцију уписаних лиценци, али постоји могућност претраге истих кроз базе података пријављених и признатих права интелектуалне својине.

Залога је право којим се обезбеђује потраживање. Уговором о залози, који за предмет може да има и права интелектуалне својине, залогодавац (власник права интелектуалне својине) се обавезује да повериоцу пружи обезбеђење за његово потраживање, тако што ће се право

повериоца на жигу, патенту или којем другом праву интелектуалне својине уписати у регистар код Завода за интелектуалну својину. Залога се конституише у тренутку уписа у предметни регистар. Установљењем залог залогодавац не губи своје право над предметом залог, али је у највећем броју случајева уговорном забраном ограничен за даље стављање предмета залог у промет.

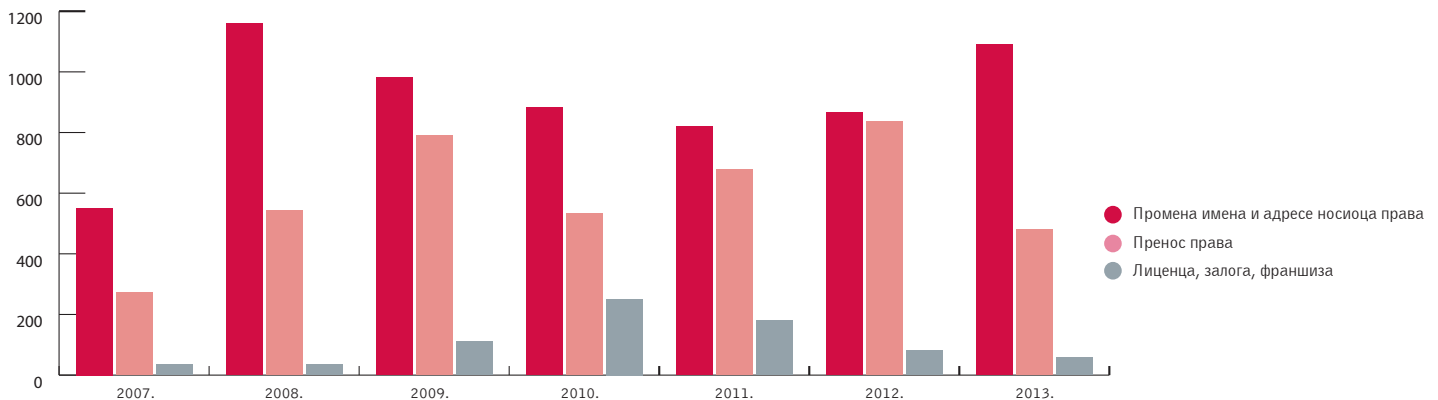
Сврха залог је да се поверилац, чије је заложно право уписано у одговарајући регистар, може намирити из вредности предмета заложног права пре осталих поверилаца, ако му његово потраживање не буде исплаћено о доспелости. Заложни поверилац има обавезу да тражи упис у регистар да је поступак намирења започет. Залога престаје даном брисања из регистра и то након поступка намирења или одрицањем заложног повериоца. Као најчешћи корисници оваквог начина обезбеђивања потраживања јављају се банке.

Табела: број уписаних залог код Завода за интелектуалну својину

2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	укупно
168	156	30	35	83	475

Статистика промена на правима индустријске својине

Промене уписане у регистар

Врста промене уписане у регистар	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Промена имена и адресе носиоца права	551	1159	980	881	820	866	1090
Пренос права	272	544	789	534	679	836	479
Лиценца, залога, франшиза	34	35	110	251	181	81	57
УКУПНО	857	1738	1979	1666	1680	1783	1626

Новости

Заштита робне марке у земљама извоза

Почетком јуна је у свечаној сали Завода одржан семинар за извознике под називом "Заштита робне марке у земљама извоза: предност или препрека". Семинару је присуствовало више од 40 представника српских компанија које намеравају или већ извозе своје производе и услуге на међународна тржишта. Скуп је отворила Бранка Биле-Катић, помоћник директора Завода. Уследила су предавања Биљане Ремовић-Димић из Завода о вези жига и бренда, и домаћем и међународним поступцима заштите жига, док је Никола Радовановић из Завода говорио о новим порталима који пружају подршку компанијама у вези са заштитом права интелектуалне својине на међународном нивоу. Адвокат Милан Милојевић из адвокатске канцеларије Milojević, Sekulić & Associates говорио је о инвестицији у заштиту жига у тржиштима региона и Европи, након чега је Александар Познанић, директор маркетинга у фирми Jaffa из Црвенке, представио начин рада ове компаније у сфери заштите кључних производа фирме жиговима. Семинар је завршен предавањем Дејана Богдановића из канцеларије Микијељ, Јанковић и Богдановић, који је говорио о заштити жига на тржиштима Русије, Сједињених Америчких Држава и Кине.

Семинари за привреднике у Привредној комори Београда

У Привредној комори Београда су у мају и јулу одржана два семинара о интелектуалној својини. Предавачи Едукативно-информативног центра Завода су том приликом држали предавања о улози права интелектуалне својине у пословању, те представили portale и базе података које могу допринети ефикаснијем раду са интелектуалном својином у предузећима. Представљени су портали Innovaccess, IP Response, IP Marketplace и IP Valuation, након чега је демонстриран рад у базама података Espacenet и Romarin, као и у е-Регистру жигова.

Семинар за полазнике правосудне академије

У Заводу је 14. маја одржан семинар за полазнике Правосудне академије, под називом „Увод у права интелектуалне својине“. Предавања су била фокусирана на систем заштите жигова и индустријског дизајна, ауторских и сродних правима, као и на систем заштите проналазака патентима. Одржани семинар је био трећи у низу који се одржава за полазнике Правосудне академије, у оквиру сарадње Правосудне академије и Завода за интелектуалну својину.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;
Телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs • Директор: Бранка Тотиф
• Уредник: др Никола Радовановић • Техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић
• Контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије